

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
ZİRAAT FAKÜLTESİ
PEYZAJ MİMARLIĞI
MİMARLIK BİLGİSİ

CUMHURİYET DÖNEMİ
I.ULUSAL MİMARLIK
II.ULUSAL MİMARLIK

I.ULUSAL MİMARLIK

- 1908'de ilan edilen 2. Meşrutiyet'le birlikte gelişen milliyetçilik eğilimleri mimarlıkta da yeni arayışları gündeme getirmiştir.
- Mimar Kemalettin ve Vedat bey'lerin başını çektikleri akımla Türk mimarlığının, "Neoklasik Türk Üslubu" ya da Milli Mimari Rönesansı adını alan yeni klasik dönemi başlar.

MİMAR KEMALETTİN

VEDAT TEK

- Daha sonraları (1970'lerden sonra) Birinci Ulusal Mimarlık adıyla anılacak bu tarz, klasik Osmanlı yapılarından aktarılan öğeler ve süslemelerle yüklü yeni bir mimarlık yaratmaya yönelir.
- Her ne kadar Osmanlı İmparatorluğu döneminde başlamış bir üslup olsa da esas etkisini Türkiye Cumhuriyeti döneminde göstermiştir.

- Mimar Kemaleddin ve Vedat Tek'in öncülüğünü yaptığı ve ilk aşamada Neoklasik Türk Üslubu ya da Milli Mimari Rönesansı denilen ama sonraları Birinci Ulusal Mimarlık Akımı adı verilen bu mimari üslup bir Türk milli tarzını yaratmayı hedeflemiştir.

- Bunu yaparken her ne kadar milliyetçi olma hedefi güdülmüşse de, klasik Osmanlı yapılarında yer alan mimari öğeleri ve süslemeleri sıklıkla kullanılmıştır. Bu akımın etkisi sadece kamu binaları ile sınırlı kalmıştır.

VAKIF OTELİ -ANKARA PALAS-

- Birinci Ulusal Mimarlık Akımı'nın en önemli temsilcileri başta Mimar Kemaleddin ve Vedat Tek olmak üzere Arif Hikmet Koyunođlu ile İtalyan asıllı bir mimar olan Giulio Mongeri 'dir

A.Hikmet KOYUNOĐLU

Giulio MONGERİ

MİMAR KEMALETTİN

- Birinci Ulusal Mimarlık Akımının en önemli örnekleri arasında Mimar Kemalettin'in ;

VAKIF HAN , İSTANBUL

BOSTANCI KULOĞLU CAMİİ , İSTANBUL

KAMER HATUN CAMİİ , BEYOĞLU

TAYYARE APATMANLARI , LALELI- İSTANBUL

Bunlarla birlikte,

- Eyüp'te 5. Mehmet Türbesi
- Şişli Hürriyet Tepesi'nde Mahmut Şevket Paşa'nın açık türbesi,
- Ankara'da DDY merkez binası ile Gazi Terbiye Enstitüsü'nü yapmıştır.

MİMAR VEDAT TEK

- Mimar Vedat'ın en önemli yapıtları ise;

BÜYÜK POSTANE , SİRKECI

VEDAT TEK'İN MİMARİSİ KENDİSİNE AİT OLAN NİŞANTAŞI'NDAKİ EVİ

HAYDARPAŞA İSKELESİ, İSTANBUL

- Ve başlayıp da bitiremediği Ankara Palas'tır.

- Arif Hikmet Bey ise :

Türk Ocağı (Bugün Devlet Resim ve Heykel Müzesi), ANKARA

Etnografya müzesi ,ANKARA

- Mongeri de,
 - Ankara-Ulus'ta Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü,
 - Osmanlı Bankası (1926),
 - İş Bankası (1928) ,
 - İnhisarlar Başmüdürlüğü (1928) binalarını yapmıştır.
- Ayrıca Beşiktaş İskelesi ve Kuzguncuk İskelesi 'nin mimarı olan Ali Talat Bey de dönemin önemli temsilcilerindedir.

II.ULUSAL MİMARLIK

- Dünya mimarlığındaki olumlu gelişmelere ayak uyduran ve yaklaşık on yıl süren bu dönemden (1930-1940) sonra, başta 1927'den beri süregelen yabancı mimar egemenliğine tepki olarak doğan öze dönme çabalarının yanısıra İtalya'daki faşist, Almanya'daki nasyonal sosyalist ortamın ve totaliter düşüncelerin etkileriyle de beslenen Millî Mimari akımı başlar.

- Bu akım, romantik bir yaklaşımla, yeni bir ulusal mimarlık yaratmak amacına yönelerek 1939-50 yılları arasında Türk mimarlığını etkisi altında tutacaktır.
- Önceleri Milli Mimari, sonraları İkinci Ulusal Mimarlık adıyla anılan akım yerel, ulusal mimarlık öğelerinin bulunup kullanılmasına dayanan bir üslup araştırması niteliğindedir.

SEDAK HAKKI ELHEM

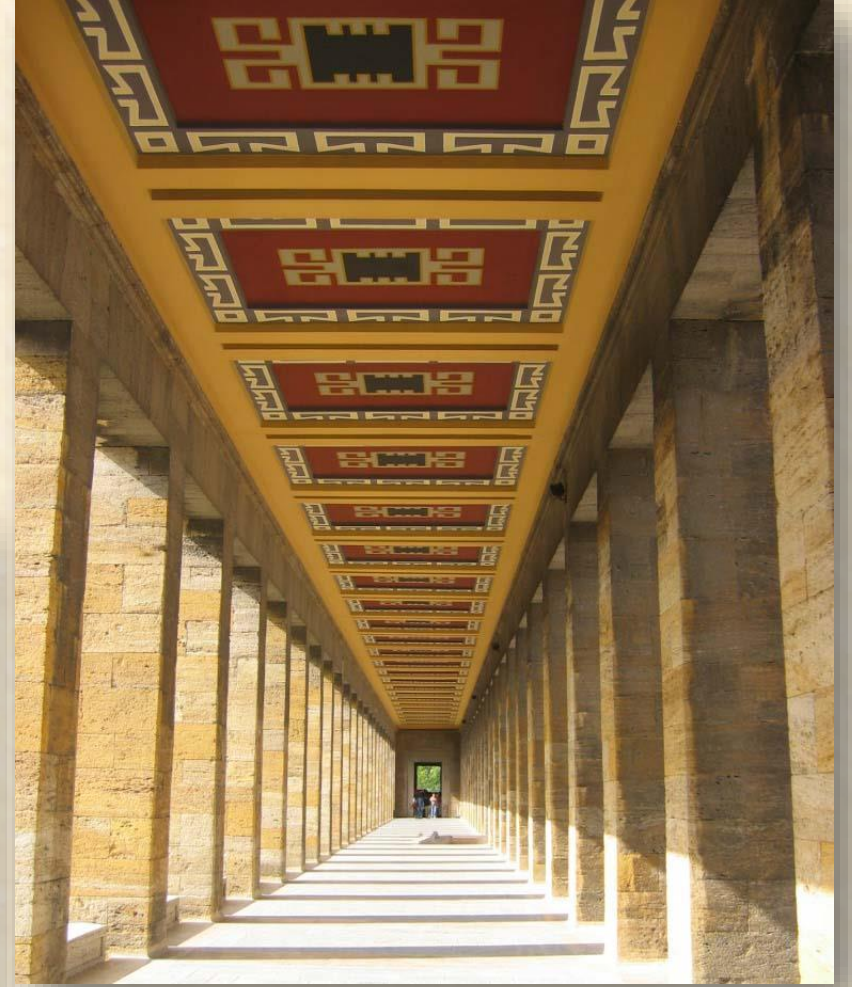
- Sedad H. Eldem'in Güzel Sanatlar Akademisi içinde kurup yürüttüğü Millî Mimari Semineri adlı çalışmalarda özellikle geleneksel Türk sivil mimarlığı üzerinde yoğunlaşan çalışmaların bu akımın düşünce temelinin oluşturulmasında önemli etkileri olmuştur.

- Bu akımda o dönemde Rusya, Almanya, İtalya gibi ülkelerdeki siyasal baskı rejimlerinde tutunmaya başlayan seçmecilik anlayışının da payı vardır.
- Ayrıca Mimar Kemalettin ve Vedat Beylerin tam sönmemiş etkileri de bu eğilimin başka bir güç ve esin kaynağı olmuştur.

- Ancak bu kez seçmecilik, Birinci Ulusal Mimarlık'taki gibi dinsel yapılardan alınan öğelerle değil, geçmişteki sivil yapılardan alınan öğelerden yararlanılarak daha sade şekilde uygulanmıştır.

**1939 Uluslararası New York Sergisi'ndeki ,Türkiye Pavyonu
SEDAD HAKKI ELHEM**

Anıtkabir (Emin Onat, Orhan Arda, yarışma, 1942)

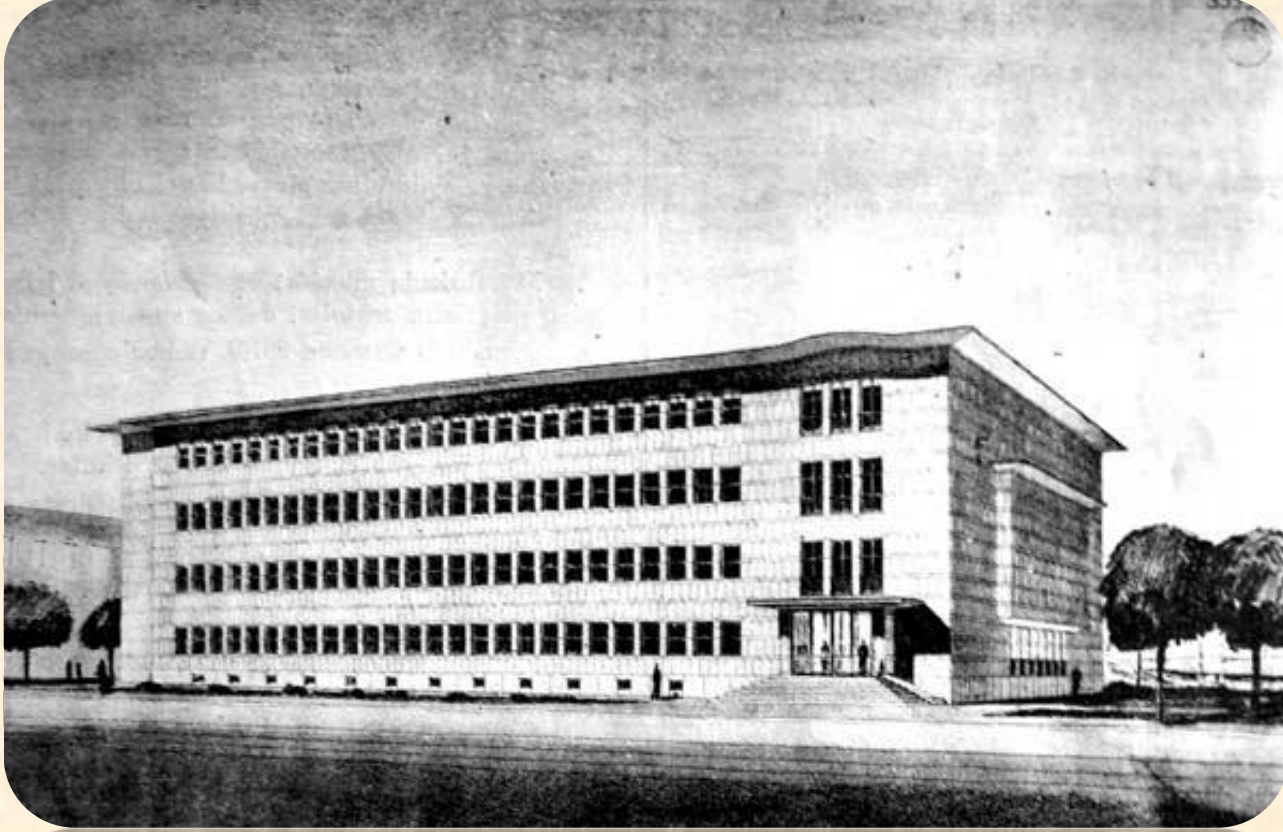
• **Emin Onat, Sedad Hakkı Eldem, 1943**

İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat fakültesi

•Çanakkale Zafer Anıtı (Doğan Erginbař, İsmail Utkular, yarışma 1944)

İstanbul Radyoevi, (İsmail Utkular,Doğan Erginbař, Ömer Günay, yarışma 1945)

Şişli Camisi (Vasfi Egeli, 1945-49)

- Özü biçim aktarmaya dayanan, simetriye önem veren, taş kaplama cepheler ve anıtsal bir anlatımla belirlenen bu deneme 1950'li yıllara kadar sürmüştü, dönemin yepyeni teknolojilerine ve gereksinmelerine kısacası, çağdaş mimarlık anlayışına ayak uyduramamış ve sona yaklaşmıştır.

EMİN ONAT

- İkinci Ulusal Mimarlık'taki çözümler 1948'de İstanbul Adalet Sarayı için açılan üçüncü yarışmada Sedat Hakkı Eldem ile Emin Onat'ın ortaklaşa düzenledikleri rasyonel nitelikteki projenin birinci seçilmesiyle başlamış, akım, 1952'deki İstanbul Belediye Sarayı yarışmasıyla kesin olarak son bulmuştur.

KAYNAKÇA

- www.ergir.com
- www.uşakyereltarih.com
- www.mimarlikmuzesi.org
- tr.wikipedia.org
- www.acamedia.edu

TEŞEKKÜRLER.. 😊